

15. navadna nedelja

Pirniče, 14. julij 2019

»Kaj je prav in kaj ne?«

Dragi bratje in sestre!

Danes nas Božja beseda opozarja na bistveno razliko med staro in novo zavezo; na razliko med Judovskim in krščanskim pojmovanjem izpolnjevanja Božje volje; skratka: na razliko, ki je v tem, da nekaj storiš zato, ker ti je tako ukazano, ali pa to storiš iz ljubezni, ker veš, da je tako prav.

Večkrat sem v svojih razmišljanjih že govoril o tem, da se je stara zaveza bolj ali manj vrtela okrog pojma "zapovedi", to je verskih predpisov, ki so določali kako mora človek živeti. Vsoti vseh teh zapovedi Judje pravijo POSTAVA. Pismouki - specialisti v poznavanju Postave - so znali naštet kar 613 verskih predpisov: med njimi 365 prepovedi (toliko je dni v solarnem letu) in 248 zapovedi (toliko naj bi bilo v človekovem telesu kosti). Vseh teh 613 predpisov so judovski teologi izpeljali iz desetih Božjih zapovedi in zgledov, kako so se izpolnjevanja teh zapovedi držali očaki, predvsem Mojzes sam.

V prvem berilu smo danes slišali, kako Mojzes izvoljeno Božje ljudstvo, Izraelce, opozarja, da te zapovedi niso nekaj, kar bi prihajalo od zunaj, nekaj, kar bi nekdo pač ukazal, ljudje pa bi v svoji omejenosti, da ne rečem nespameti, zgolj izpolnjevali te ukaze, ne da bi v resnici vedeli, čemu so namenjene. Ne. Mojzes zelo jasno pove: *"Ta zapoved, ki ti jo danes dajem, zate ni pretežka in ti ni predaleč. Ni na nebu ... Tudi ni ónkraj mórja ... prav blizu tebe je beseda, v tvojih ustih in v tvojem srcu, da jo lahko izpolnjuješ"*. Predpisi, zapovedi torej ne prihajajo od zunaj, od nekoga, ki bi si jih izmislil in nam jih ukaz izpolnjevati, pač pa so že od nekdanj položene v naša srca. Zapovedi se torej ne držimo zato, ker so zapovedi in nam jih nekdo ukazuje izpolnjevati, pač pa zato, ker v srcu vemo, čutimo, da je takó prav. Tako je bilo na začetku, v Mojzesovih časih. Ker pa vedno znova tehtati, kaj je prav in kaj ne, ni lahko, ker to zahteva tudi nekakšen napor, so se ljudje sčasoma prenehali truditi iskati, kaj je prav. To početje so raje prepustili "strokovnjakom", pismoukom, sami pa so preprosto sprejeli, kar so jim pismouki naročali. Življenje so si poenostavili do te mere, da se sami sploh niso več spraševali, kaj je v resnici prav, ali, zakaj moram storiti to ali ono, pač pa zgolj preprosto izpolnjevali predpise, ki so jim jih sestavljali specialisti za postavo, pismouki. Judovstvo se je tako iz zdravih temeljev razvilo v povsem legalistično ideologijo, kjer so ljudje prepričani, da bodo zgolj z izpolnjevanjem predpisov, izpolnili to, kar Bog od njih pričakuje.

Svetlobna leta daleč od resnice. Jezus nam danes v evangelijskem odlomku pokaže, da je v življenju veliko bolj kot izpolnjevanje predpisov, pomembna ljubezen. Levit in duhovnik, ki ju v svoji priliki omenja Gospod, sta bila morda izvedenca v postavi. Pa jima to ni prav nič pomagalo, da bi ob srečanju z ubogim popotnikom storila kar je prav: pomagala človeku v stiski. Šla sta mimo njega.

Kaj, bratje in sestre, ta berila sporočajo nam? Najbrž je sporočil več, vendar naj se tokrat omejim na najočitnejšega: in to je, da so predpisi, zapovedi sicer dobra stvar, saj nam velikokrat poenostavijo življenje, da nam ni potrebno vedno znova od začetka raziskovati, kaj je prav ali kaj ne. Po drugi strani pa znajo biti tudi ovira, če se jih držimo kot pijanec plota in se nismo sposobni ozreti v njihovo ozadje, se vprašati, zakaj je prav tako in ne drugače. Če predpisi spodbujajo dobre medčloveške odnose, če nas delajo boljše, bolj solidarne, pravičnejše, če plemenitijo naše življenje, potem imajo smisel in so dobri, celo potrebni. Če tega ne delajo, in zgolj ustvarjajo lažen vtis, da smo pravičnejši in boljši od drugih, ker se jih bolj dosledno držimo, so taki predpisi povsem odveč. Več škode delajo, kot koristi.

Zato, dragi bratje in sestre, imejmo odprta srca in razum, da bomo tudi na svoje versko življenje, na predpise, ki nam jih ponuja Cerkev, gledali širše in globlje: da se naš pogled ne bo zaustavljal zgolj na površini, na zgolj zunanjem izpolnjevanju predpisov, pač pa bo segal v srce. Kajti resnica je mnogokrat zakopana globlje, kot se nam zdi na prvi pogled. Amen.